

## De Yeti

Ditmaal een nog onbekende berensoort die wellicht hoog in de bergen in Nepal, India en Tibet leeft. Het is de Yeti, de enige neef van de ijsbeer, ook wel 'de verschrikkelijke sneeuwman' genoemd. Zeer waarschijnlijk bestaat hij echt. Hij is een afstammeling van een 40.000 jaar oude, uitgestorven ijsbeer. Uit onderzoek blijkt dat er een groot, onbekend zoogdier in de Himalaya rond moet lopen. Ergens ver weg, verborgen in het hoogste gebergte op aarde, houdt zich een groot, behaard geheim op: een nog onbekende beer, die over de bergtoppen van de 2400 kilometer lange Himalaya wandelt en duizenden jaren elk contact met de zeer spaarzame lokale bevolking heeft weten te vermijden.



Buthan, 1996

Die hypothese is ontstaan na een nieuw DNA-onderzoek, dat de al-oude mythe van de yeti, ook wel 'bigfoot' genoemd, nieuw leven inblaast - een groot, sterk en behaard aap- of beerachtig wezen dat in Nepal, Tibet en India in de bergen zou leven. Nu hebben onderzoekers het DNA geanalyseerd van twee haarmonsters uit India en Bhutan, die van de legendarische verschrikkelijke sneeuwman zouden afstammen. En het erfelijk materiaal blijkt overeen te komen met het DNA van een kaak van een 40.000 jaar oude uitgestorven ijsberensoort op de Noorse eilandengroep Spitsbergen. Een dorp heeft nog een restje Yeti. Eén DNA-monster is gevonden door de bergbeklimmer Christophe Hagenmuller, toen hij vijftien jaar geleden een voettocht in het bergrijke Indiase Ladakh-gebied bij de grens met Tibet maakte. Hier ontmoette hij een lokale inwoner, die van zijn paard was gevallen. Hij hielp de man terug naar zijn dorp, en bij wijze van beloning lieten de dorpingen hem iets ongebruikelijks zien: een gemummificeerd dier, dat in niets leek op alles wat Hagenmuller ooit had gezien. Het deed denken aan een kruising van een beer en een wolf, was even groot als een mens en had een goudbruine vacht en een grote bek vol scherpe tanden. Het dier was 40 jaar eerder geschoten door een ervaren berenjager, die zei dat het geen beer kon zijn- het dier gedroeg zich heel anders en was zo agressief, dat hij het uit vrees voor zijn leven had afgeschoten. De dorpingen hielden het erop dat het dier een tengmo was - de naam die de bevolking gebruikt voor de yeti of verschrikkelijke sneeuwman.

Voordien had niemand buiten het dorp de restanten van het dier gezien, en de lokale bewoners drukten Hagenmuller op het hart hun bijzondere tengmo en de locatie van het dorp geheim te houden. Desalniettemin stonden ze Hagenmuller toe om een klein beetje van de vacht van het dier mee te nemen bij wijze van aandenken aan zijn bezoek.



Buthan gaf in 1966 een serie van 15 driehoekige zegels uit met de yeti als onderwerp

Zeven jaar later hoort Hagenmuller van een vrij bijzondere opsporingsactie. Een vooraanstaande geneticus in Engeland zoekt overblijfselen van elk denkbaar raadselachtig wezen. Direct stromen er reacties van overal op aarde binnen. Al gauw hebben twee wetenschappers 37 haarmonsters uit Azië, Rusland en de VS. verzameld waar een aannemelijk verhaal achter zit. Ze weten DNA uit 30 van de monsters te winnen. Het bijzondere aan haar is dat de buitenlaag uit het vrijwel ondoordringbare keratine bestaat - ook een ingrediënt van hoorns, nagels en klauwen.

De monsters kunnen daardoor gezuiverd worden met krasse chemicaliën, die al het vreemde DNA op de buitenlaag verwijderen zonder het DNA binnen in de haar aan te tasten. Daarna brengen de onderzoekers een beetje erfelijk materiaal in kaart dat alle organismen - van gist tot mensen - met elkaar gemeen hebben, maar dat iets varieert in de genetische code, waardoor de soorten van elkaar te onderscheiden zijn. De twee monsters uit India en Bhutan zijn verrassend: het in kaart gebrachte erfelijk materiaal komt volledig overeen met het DNA van een ijsberenkaak, die duizenden kilometers verderop - op het Noorse Spitsbergen - is gevonden. De ijsbeer waarvan het monster is genomen behoorde tot een uitgestorven soort, die 150.000 tot 40.000 jaar geleden leefde. De mysterieuze haarmonsters moeten afkomstig zijn van een nog onbekende berensoort, die leeft in en rond India en Bhutan en verwant is aan de



Ook de Malediven lieten zich niet onbetuigd (1992)

ijsbeer. Een andere theorie is dat de monsters van een kruising tussen de bruine beer en de ijsbeer zijn. Die gekruiste vorm kan lang geleden zijn ontstaan, toen de twee beren elk hun eigen genetische kant op gingen. De onbekende Himalayabeer zou dan een afstammeling van die kruising zijn. Dat kan verklaren waarom de beer nu nog het oeroude ijsbeer-DNA in zich heeft..

Met hun DNA-onderzoek hebben de wetenschappers in elk geval de mythe van de verschrikkelijke sneeuwman ontkracht, nu hun vermeende DNA van een beer blijkt te zijn. Toch kunnen de wetenschappers niet bewijzen dat de verschrikkelijke sneeuwman niet bestaat en dat het in werkelijkheid om een nog onbekende beer gaat die zich hoog in de bergen van de Himalaya schuil houdt. In theorie is het mogelijk dat er onbekende wezens voorkomen –in redelijk grote aantallen, want als ze willen blijven voortbestaan, moeten ze zich uiteraard voortplanten. Maar hoe waarschijnlijk het is dat ze dan nog nooit ontdekt zijn, blijft de vraag.

Overigens blijkt ook in de VS en Canada een vergelijkbare mythe over een 'bigfoot' te bestaan. Daar heet hij ook wel 'sasquatch' (indiaans). In 1990 gaf Canada een serie van vier zegels uit met fabeldieren, waaronder de sasquatch.



Otto Verkerk.